

Telegraful Român

FOAIE RELIGIOASĂ EDITATĂ DE ARHIEPISCOPIA ORTODOXĂ ROMÂNĂ A SIBIULUI

Pîine pentru suflet

RĂSPUNDERE PASTORALĂ

De atîtea ori citim și auzim pîile despre păstorul cel bun care sufletul și-l pune pentru turma sa.

Mintuitorul a spus aceste cuvinte pentru Sine. El s-a asemănat cu păstorul care-și cunoaște turma și pe care îl cunoaște turma și îl urmează, iar El își dă viața pentru ea. Dar, această pildă are referințe și la aceia pe care Iisus i-a ales, i-a chemat și i-a trimis să fie păstori, să fie urmașii Săi. Este vrednic de remarcă faptul că Evanghelistul Ioan spune, cînd relatează această pildă, că ucenicii, la început „n-au înțeles ce înseamnă cuvintele Lui” (Ioan 10, 6).

Se pare că de multe ori noțiunea de „păstor” este legată în mintea oamenilor numai de beneficiile pe care le aduce această îndeletnicire.

Oamenii sînt aplicați să se gîndească mai ales la zilele senine ale păstoritului, la zilele de oarecare comoditate ale păstorilor, la zilele în care ei nu sînt preocupați nici cu intemperiiile vremii, nici de dușmanii răpitori ai turmei. Se uită prea adesea că păstorul poartă cu el, în inima lui o încărcătură de grijă, o neîntre-rupată atenție și o mare răspundere pentru turma sa. Păstori care erau în noaptea sfîntă a Nașterii Domnului lângă turmele lor, nu dormeau „ci străjuiau”, erau în stare de veghe asupra lor, ca să nu le fure, să nu le mînce animalele sălbatice. Să aibă liniștea pe care le-o asigură grija păstorilor.

Transpunînd această minunată și mult grăitoare pildă a Mintuitorului la viața și activitatea noastră de „păstori sufletești”, avem foarte multe lucruri de învățat, mai ales în zilele noastre.

Ne gîndim în primul rînd la ușurința cu care mulți dintre noi ne îndeplinim misiunea de păstori sufletești. Cu cîtă ușurință,

să nu zic nepăsare, privim la viața credincioșilor uitînd că datoria noastră este de a purta grija de ei, de mintuirea lor vremelnică și veșnică. Adeseori ne oprim la considerarea și prețuirea lor ca la un izvor de beneficii, uitînd că nu turma este pentru păstor ci păstorul pentru turmă. Inversarea acestor termeni, a acestei viziuni a muncii pastorale, se soldează mai totdeauna cu urmări nedorite. Credincioșii ne mai simțind dragostea și grija păstorilor sufletești pentru ei, nu mai ascultă glasul păstorului, îl părăsesc și ascultă de alți păstori, care îi așteaptă și le oferă brațele deschise. Și astfel în staulul cel dintîi se răresc credincioșii.

Vrem să spunem că îndeletnicirea de păstor sufletească, cere o multă dragoste de credincioși, multă dăruire și o mare răspundere.

Păstorul sufletească nu se poate mîrgini numai la răspunderea față de sine: cu ce se îmbracă, ce mîncă și cum își petrece viața. Deși și la aceasta trebuie să fie cu mare atenție și mai ales această grijă să nu-l cuprindă întreaga activitate și să-l facă să uite de răspunderea față de credincioși.

De ce este mare răspunderea păstorului de suflete pentru viața credincioșilor? De ce trebuie să fie permanentă? De ce nu are dreptul să uite de ea? Fiindcă păstorul de suflete lucrează și răspunde de valori veșnice, nu de valori trecătoare, care se pot înlocui una pe alta.

El răspunde de sufletul nemuritor al oamenilor, răspunde de viața lor veșnică, viața care începe de acum și de aici.

În al doilea rînd el răspunde de harul lui Dumnezeu care îi s-a dat prin taina hirotoniei. Nu în zadar a spus Apostolul Pavel ucenicului său Timotei: „Nu fii nepăsător față de harul care este întru tine,

care îți s-a dat prin proorocie, cu punerea mîinilor preoțimii” (I Tim. 4, 14). Pentru aceste două motive preotul nu poate desfășura activitatea lui pastorală fără spirit de răspundere, fără capacitatea de dăruire pentru binele credincioșilor. El lucrează în numele și cu puterea lui Hristos. Coeficientul care dă valoare activității pastorale este conștiința și spiritul de răspundere cu care lucrează. Nu se poate închipui și nu este de dorit lipsa spiritului de responsabilitate în activitatea pastorală. Pastorația nu se poate face ori cum, nu se face la întîmplare. O singură greșală în pastorație poate anula o activitate de ani în șir. Trebuie să ne ferim de a face slujba de mintuială, fără simțire, fără energia necesară care o cere misiunea preoțească. Conștiințele acestei activități se văd. Între păstor și credincioși se cascadează o prăpastie. Preotul trebuie să fie un bun conducător de har în viața credincioșilor și un catalizator al vieții lor, un magnet care îi adună sub bolta de har a Bisericii străbune.

Să venim la o altă pildă a Mintuitorului. Iisus mergea cu ucenicii Săi spre Capernaum. Le spunea că Fiul Omului se va da în mîinile oamenilor și-L vor ucide. Ei însă nu înțelegea cuvîntul și se temeau să-L întrebe. Pe drum vorbeau între ei. Despre ce? Iisus i-a întrebat: Ce vorbești între voi pe drum? Iar ei tăceau. Iisus însă știa că ei se întreba: „se sfîdîseră unul cu altul, care dintre ei este mai mare?” (Marcu 9, 34).

Ajuns în casă, Iisus le-a spus: „Dacă cineva vrea să fie întîiul să fie cel din urmă dintre toți și slujitor al tuturor” (Marcu 9, 35).

Prin aceste cuvinte Iisus nu a combătut dorința ucenicilor după întîietate, după locul de frunte în-

Părintele VASILE

(Continuare în pag. a 3-a)

Nicolae Stoica de Hațeg (1751—1833)

Păznuirea a 150 de ani de la moartea primului cronicar al Banatului ne prilejuește o reîntîrire cu bogata și plină de semnificații activitate culturală a protopopului Nicolae Stoica de Hațeg. Opera sa, binecunoscută în medii diverse datorită unor teme de studii, articole și ediții, oferă, de fiecare dată cînd pătrundem în interiorul ei, aceeași binefăcătoare sursă de reflecție asupra adevăratului trecut al românilor bănățeni, surprinse de un martor ocular.

Nicolae Stoica s-a născut la 24 februarie 1751 în Mehadia ca fiu al preotului ardelean Athanasie Stoica și al soției sale Varvara. Trecut prin școli de diferite grade și naționalități, cu o temeinică pregătire, însușindu-și de-a lungul anilor limbile sîrbă, germană și latină, îl găsim cînd în slujba episcopului Vichentie Vidac, cînd însoțindu-l pe directorul școlilor naționale ortodoxe Theodor Iancovici la Viena. În drumurile sale, mereu în căutare de un post, cunoaște diverse personalități ale vremii. Cu ocazia sinodului de la Carloviț din anul 1774 intră în relații cu arhiman-dritul Ioan Raici, primul istoric al popoarelor iugoslave, îl va cunoaște pe învățatul ardelean Dimitrie Eustatievici, pe Dositei Obradovici și alții. Hirotonit de episcopul Vichentie Po-

povici ca preot, își începe cariera la Corni cumulînd, în același timp, și funcția de învățător. Demonstrînd un zel și tact pastoral deosebit, harnic și iubitor de carte, Nicolae Stoica participă ca preot militar, alături de regimentul româno-sîrb la diferite campanii militare din care cea mai însemnată este participarea la războiul austro-turc din 1788—1791, izvorul cronicii sale. În acest răstimp pe lângă calitatea de preot mai servește și drept tălmăci, atît împăratului Iosif al II-lea cît și comandanților armatei imperiale Papilla, Wartensleben și Clerfait.

În urma îndeplinirii cu sîrg a datoriilor sale, beneficiînd de stima și prietenia soldaților și ofițerilor superiori, în anul 1792, după terminarea războiului, este numit, la influența acestora din urmă, de Cancelaria Ilirică din Viena, director al școlilor naționale ortodoxe române și sîrbe de pe teritoriul regimentului, iar în octombrie 1872 este numit protopop al Mehadiiei cu toată opoziția episcopului Iosif Ioanovici Sakabent, post în care va rămîne pînă la moarte, întîmplată în 6 ianuarie 1833. Protopop și director școlar desfășoară cu rîvnă vreme de 40 de ani o însemnată activitate pentru buna sporire a vieții religioase a credincioșilor

săi și dezvoltarea învățămîntului național. Zidind biserici și școli, cumpărînd cărți de la Rîmnicea, recomandînd cărțile lui Petru Maior și C. D. Loga, indemnînd pe români să-și înscrie copiii la Preparandia din Arad contribuie la dezvoltarea cultural-economică a poporului român. O nobilă pasiune a sa, ca și a altor bănățeni din zonă, a fost colecționarea de antichități romane. Fiînd un bun arheolog amator, a făcut descoperiri arheologice ceea ce îl pune în contact cu Damaschin Bojincă, iar unele din antichitățile lui, se pare, au luat drumul muzeelor din Viena și Budapesta, după cum el ne mărturisește.

Opera sa cuprinde lucrări în manuscris cu caracter didactic, literar, istoric, traducerii din diverse lucrări, în special manuale școlare. Cele mai însemnate manuscrise sînt cele două lucrări cu caracter istorico-memorialistic, una în limba română și alta în limba germană.

Dintre lucrările lui sînt cunoscute: *Catehismul Mic*, un manual școlar avînd ca autor pe arhim. Ioan Raici, tradus de Theodor Iancovici din limba sîrbă în limba germană, din limba sîrbă în

Pr. Gh. Naghi

(Continuare în pag. a 2-a)

Sf. Apostol Matia

Într-una din zilele dintre Înălțarea la Cer a Domnului și Pogorîrea Duhului Sfînt, primii creștini din Ierusalim erau adunați ca de obicei spre a se ruga lui Dumnezeu și a se pregăti pentru făgăduita așezare a Împărăției Sale pe pămînt. Se aflau laolaltă ca la o sută douăzeci de „nume” (F. Ap. 1, 15), Sfinții Apostoli inclusiv. Comunitatea aceasta reprezintă simburile Bisericii creștine. Membrii ei — numiți „ucenici” (F. Ap. 1, 15), sau, după unele manuscrise străvechi ale cărții F. Ap., „frați” — făceau parte dintre fericirii cărora Mintuitorul li s-a arătat viu după mărta sa înviere din morți. Numărul acestora trecea de cinci sute. La anul 56/57, cînd Sf. Ap. Pavel scria Ep. I Cor., mai mult de jumătate din ei se aflau încă în viață (cf. I Cor. 15, 6), dînd mărturie oricui despre minunea biruinței vieții asupra morții.

În mijlocul acestei adunări s-a ridicat Sf. Apostol Petru spre a arăta că este necesar ca numărul apostolilor Domnului — descompletat prin moartea infamantă a lui Iuda Iscarioteanul — să fie întregit.

Se știe din Sf. Evangheliile (Mt. 10, 1 urm.; Mc. 3, 13 urm.; Lc. 6, 12 urm.) că Mintuitorul și-a ales doisprezece învățăcei (ucenici) — întru amintirea celor 12 seminții (triburi) ale „poporului ales” — pregătindu-i vreme de 3 ani de zile ca să fie tot atîtea surle ale dumnezeiescului grai, în scopul așezării pe Pămînt a Împărăției Cerurilor. Pogorîrea Duhului Sfînt nu trebuia să afle acest Sobor cu efectivul imputinat.

Căderea lui Iuda vînzătorul a fost prevăzută de Duhul Sfînt, care prin graiul profetului David arătase că avea să se pustiască curtea lui încît nu va fi cine să locuiască în ea, iar *slujba lui avea s-o ia altul* (F. Ap. 1, 20 — cu referire la psalmii 68, 29 și 108, 7). Însăși împlinirea acestei profeții dovedește că ea se referă la Iuda trădătorul. Aceasta nu înseamnă însă că apostolul vînzător al Domnului ar fi fost constrîns fără voia lui să facă ceea ce a făcut pentru ca să împlinească ceea ce s-a proorocit. Sf. Duh nu „predestinează” pe nimeni să facă ceea ce nu i-ar fi voia — și cu atît mai virtuos să facă un lucru rău.

Despre sfîrșitul lipsit de glorie al lui Iuda, Sf. Petru reaminteste ceea ce știau „toți cei din Ierusalim” (F. Ap. 1, 19). Se știe din sfințele Evangheliile (vezi Mt. 27, 3 urm.) că apostolul trădător, cuprins de remușcări, a înapoiat sinedriștilor, prețul cu care îl negociase pe Cel nevinovat. Aceștia, nevrînd să întineze vistieria templului cu arginții care reprezentau „prețul singelui” vărsat pe nedrept (Mt. 27, 6), au cumpărat cu ei o țarină pustie, de la un olar, destinînd-o îngropării străinilor care mureau părăsiți în Ierusalim. Țarina aceasta a căpătat numele sinistrului de Hacheldamah. Auditorii Sfințului Petru cunoșteau înțelesul acestei expresii, căci le vorbea în dialectul aramaic. Sf. Luca o traduce în grecește — „loc al singelui” (v. 19) — pentru Teofil, destinatarul prim al Evangheliilor a treia și pentru ceilalți cititori ai cărții F. Ap. care nu știau evreește.

În disperarea lui, Iuda s-a dus și s-a spînzurat, nimerînd (precum se pare) tocmai în țarina care avea să fie cumpărată de sinedriști cu cei 30 de dinari. Funi-

sau craca de care se spînzurase neputînd să susțină greutatea trupului său, s-a rupt „și căzînd a pleznit de la mijloc și i s-au vărsat toate măruntaiele” (v. 18). Așa s-a sfîrșit acest om pierdut, despre care Domnul spusese că era mai bine de nu se năștea (cf. Mt. 26, 24).

„Locul singelui” vărsat pe nedrept și al morții cumplite de care a avut parte Iuda este situat în valea numită Hinnom, la sud de Ierusalim, pe coasta muntelui Sfatului Rău.

Potrivit proorociei Duhului Sfînt — care are caracter de dispoziție, imperativă — locul degătoriei lui Iuda avea să-l ia altul. Cine anume? Adunarea a stabilit în unanimitate condiția pe care trebuia s-o îndeplinească viitorul apostol. Acesta avea să fie un bărbat care l-a urmat pe Domnul, cu fidelitate deplină, pe toată durata petrecerii Sale în trup omenesc.

Adunarea a propus doi bărbați deopotrivă de vrednici: Iosif Varșava (fiul lui Sava) — poreclit Justus (= cel drept), desigur din pricina vieții sale virtuozose — și Matia. Clement Alexandrinul (sec. 3) ne informează că amîndoi au făcut parte din ceata celor 70 (72) ucenici ai apostolilor (despre care vorbește Sf. Luca în Evanghelia a treia 10, 1 urm.). Care dintre ei doi era mai vrednic, aceasta numai Domnul — cel ce cunoaște străfundurile inimilor — putea s-o știe. De-alt-cum, numai Lui i se cuvenea să-și aleagă apostolii, nu oamenilor — și nici prin mijlocirea oamenilor (vezi ce spune Sf. Pavel despre recrutarea apostolilor, în Gal. 1, 1 urm.).

Căzînd în genunchi, întreaga adunare a rugat fierbinte pe Domnul să arate pe care l-a ales din cei doi ca să ia locul lui Iuda, cel prăbușit în prăpastia pierzaniei-trupești și sufletești. Au tras apoi la sorți și a ieșit sorțul pe Matia, care de-atunci încocoare se numără cu Cei Doisprezece. Rana deschisă în unitatea obștei membrilor Soborului apostolic era astfel lecută: Cei Doisprezece puteau aștepta semnalul purcederii la cucerirea sufletelor pentru cetățenia Împărăției celei fără-desfîrșit.

Tragerea la sorți era practică încă în Vechiul Testament spre a afla voia lui Dumnezeu într-o problemă importantă (vezi Lev. 16, 8; Numeri 26, 52 urm.; Prov. 16, 33 ș.a.). Prin analogie cu cele ce se spun în locurile respective ale V.T., în cazul de față trebuie să se fi procedat astfel: Numele celor doi „candidați” propuși de adunare au trebuit să fi fost scrise pe cite o tăbliță. Tăblițele erau puse într-un vas (urnă) care se scutura (agita) pînă ce una din tăblițele sărea afară. Candidatul al cărui nume era scris pe tăbliță — în cazul de față, Sf. Matia — a fost proclamat ales.

Procedura urmată de adunarea primilor creștini din Ierusalim la alegerea unui nou apostol este specific *sinodală*. Biserica creștină răsăriteană ține la ea cu fidelitate și o practică pînă în ziua de azi la alegerea episcopilor, în treapta cărora vede pe urmașii sfinților apostoli.

Rolul Sf. Petru în împrejurarea aceasta nu trebuie exagerat. El a făcut propunerea de-a se completa vacanța ivită în sinul So-

Pr. prof. Dr. Grigorie Marcu

(Continuare în pag. a 2-a)

„Bunul Irineu”

În 19 ianuarie al acestui an s-au împlinit 10 ani de când cu totul neașteptat s-a stins ca o făclie în plină putere de luminare vlădica Irineu Crăciunaș-Suceava, fost episcop-vicar al Arhiepiscopiei Iașilor. Un strat gros de nea se așternuse peste codrii Neamțului când, sub aripa mănăstirii cu același nume, trupul său neînsuflețit a fost așezat într-o așteptarea învierii de obște.

„Fratele nostru adormit în Domnul — a spus între altele cu acel prilej P.F. Părinte Patriarh Iustin, atunci Mitropolit al Moldovei și Sucevei — rămîne în amintirea noastră cu chipul și numele de bunul Irineu”.

Deși moartea i-a fost prematură, la numai 45 de ani, când se afla în deplinătatea puterilor sale creatoare, fiind luminile sale promiteau să fie de mare folos în soborul Ierarhilor Bisericii noastre din acești ani, când personalitatea sa era abia la început de afirmare, episcopul Irineu Crăciunaș își țesuse totuși în jurul ființei sale o pînză spirituală de negrăită valoare, o pînză de lumină care, după cuvîntul Sf. Scripturi, „în veci rămîne” (Isus Sirah 41, 16), o pînză exprimată atât de potrivit în cuvintele „bunul Irineu”. Se știe că un semn al bunătății este așezarea launtrică a cuiva, ceea ce se exteriorizează și prin seninătatea feței, iar de pe fața episcopului Irineu era aproape nelipsit un zîmbet discret, care dă atîta superioritate celor ce îl posedă.

Pentru caracterizarea firii sale pașnice, precum îl arată și numele de călugărie, semnificative sînt și titlurile ca: „Podoaba duhovnicească a creștinului”, „Bucuria pentru binele semenilor”, „Iubire și pace”, „Lumină din Lumină” și altele apărute în chiar coloanele gazetei noastre sibiene în anii 1957—63, alături ale alte multe preocupări asemănătoare apărute în Îndrumătorul nostru bisericesc de la Sibiu, în rev. „Mitropolia Ardealului” și, desigur, în rev. „Mitropolia Moldovei și Sucevei”, preocupări dintre care nu lipsesc chipuri de ierarhi moldoveni, despre a căror genezitate vorbea cu căldură și prin viu grai credincioșilor și tuturor celor ce îi zăboveau în bătaură.

O primă pecete asupra acestei bunătăți și-a pus-o desigur, cum de altfel și-o pune asupra noastră a tuturor, frumusețea plaiurilor noastre străbune, frumusețea „dulcei Bucovine” unde episcopul Irineu a văzut lumina zilei, ca și aerul ozonat al obcinelor bucovinene, cu codrii dătători de viață și veșnica lor verdeață.

Și-a mai pus de bună seamă această pecete și bogăția sufletească a obștei în mijlocul căreia a răsărit și a crescut, „povești și doine, ghicitori, eresuri”, pe care, după cum știm, marele Eminescu, născut tot pe aceste plaiuri, le purta în ființa sa clocotitoare fără a le mai uita vreodată.

În același timp și poate chiar mai mult pecetea bunătății a pus-o asupra sa și atmosfera de profundă trăire creștinească a părinților săi, țărani cu multă frică de Dumnezeu, a tuturor fiilor acelei părți de țară ca și atmosfera de evlavie pe care au răspîndit-o în preajma lor multele ctitorii voievodale care îmbogățesc și ele părțile de sus ale Moldovei.

Se pare că toate acestea au colaborat în a îndrepta pașii tinărului absolut de liceu Gavril Crăciunaș spre porțile Institutului Teologic Universitar din Sibiu, unde s-a distins din primele zile prin frumusețea caracterului său, întărită și de straietele sale românești, care-i dădeau o notă deosebită între colegii săi, și pe care cu greu le-a părăsit abia în anul III de Institut.

Și-a îmbogățit licențiatul în Teologie Gavril Crăciunaș zestrea sa nativă și la Mănăstirea Brîncoveanu de sub sprînceana Mun-

Arhid. Gh. Papuc

(Continuare în pag. a 3-a)

Nicolae Stoica de Hațeg

(Continuare din pag. 1)

limba română fiind tradus, o parte, de Dimitrie Eustatievici și ultima parte de Nicolae Stoica; *Cartea de mîna a dascălilor*, din care a tradus o parte în limba română; *Scurtă istorie a Banatului*, scrisă în anii 1815—1816, în limba germană, la solicitarea comandantului regimentului valahilor, colonelul Földváry, lucrare nedescoperită; *Sirbii în Banat*, scrisă în anii 1816—1817 la solicitarea episcopului Petru Ioanovici Vidac, în limba sîrbă, cu privire la existența sirbilor în districtul Mehadia, lucrare necunoscută. Două manuscrise, de asemenea necunoscute, *Faptele lui Hercule și Viața lui Alexandru cel Mare*, sînt prelucrări și traduceri pentru școlarii români. *Scurtă cronică a războiului din 1788—1791*, publicată de Nicolae Iorga în 1940, cuprinde date despre participarea regimentului româno-sîrb la evenimentele; *Cronica districtului Mehadia*, în limba germană, din 1829, manuscris găsit la Leonard Böhm ce cuprinde istoricul regiunii de la așezarea ei geografică, cucerirea română pînă la războiul din 1788—1791 și unele date sporadice ulterioare. Cea mai importantă lucrare a sa este *Cronica Banatului*, al cărui manuscris a trecut de la familie (un strănepot Isaia Stoica de Hațeg) la Patriciu Drăgălina, Valeriu Branște și a ajuns în 1943 la Biblioteca Academiei. A fost scris între anii 1825—1827 și cu intervenții ulterioare în text. Cronică are două variante. Una mai rezumativă, anterioară anului 1826—1827 și va-

rianta publicată de D. Mihoc, cea completă, prelucrată și păstrată mai cu grijă.

Cronica Banatului structural are trei părți. Prima cuprinde perioada de la „facerea lumii” pînă la venirea ungarilor în Pannonia, cu nararea evenimentelor mai importante din istoria veche, cu istoria Egiptului, a Babilonului, a Greciei, Romei, etc. pînă la începuturile Bizanțului. Partea a doua cuprinde apariția turcilor în Europa, căderea sud-estului european sub turci pînă la începutul războiului austro-turc din 1716—1718. Ultima parte cuprinde descrierea evenimentelor dintre anii 1716—1825 fiind de un caracter mai mult memorial incluzînd și evenimente externe ca revoluția franceză, războaiele lui Napoleon. Bazat pe o sumedenie de izvoare arheologice, cronicarul apără continuitatea românului din nordul Dunării, apoi, influențat de mediul social vorbește cu simpatie de aspirațiile de libertate socială și înlăturarea dominațiilor străine.

Cronica Banatului are o valoare istorică reflectată în toate cele trei părți ale ei, mai puțin în primele părți și mai accentuată în ultima care constituie un izvor de primă importanță prin unicitatea știrilor ce le cuprinde.

Apreciat de Damaschin Bojincă, Nicolae Iorga, Alexandru Lapadat și alții, Nicolae Stoica de Hațeg, prin laborioasa sa activitate social-națională și culturală, îndeosebi prin „Cronica Banatului” ocupă un loc însemnat în istoriografia românească.

Pictorul Ion Andreescu profesor de seminar

În ziua de 13 septembrie 1872, elevii celor patru clase ale Seminarului din Buzău, prezenți la deschiderea cursurilor noului an școlar, văd, printre vecii profesori, un tinăr de 22 de ani, mijlociu de statură, slab și cu ochi albaștri. Era Ion Andreescu, noul profesor, „maestru de desen și caligrafie”, numit, cu titlu provizoriu, în urma unui concurs susținut anul precedent.

Născut la 15/27 februarie 1850, în București, ca unicul copil al negustorului Andrei Dobrescu, copilul Ion a primit o educație deosebită într-un pension particular, în care a învățat, printre altele, latina, greaca și franceza.

După absolvirea gimnaziului „Lazăr” din București, a cărei primă clasă a repetat-o, în 1868 se înscrie în clasa a V-a a colegiului Sf. Sava, dar după terminarea anului Andreescu se înscrie, în toamna anului 1868, la nou înființată școală de Belle-Arte din București, secțiunea de desen și caligrafie, ale cărei cursuri durau doi ani. A fost determinat să ia această hotărîre pentru că tatăl său se îmbolnăvise de o maladie cronică și deci susținerea materială începea să fie precară, dar și din înclinația sa față de desen, la care, în toate clasele, a fost notat cu 10 și a primit premii speciale.

Pînă să ajungă la Buzău, timp de doi ani de zile a gustat din amărăciunea unor concursuri care, pînă la urmă, nu se luau în seamă. Astfel, la 1 septembrie 1870 se prezintă la concursul instituit în vederea obținerii unei catedre de desen și caligrafie, unde este clasificat al doilea, dar Ministerul Instrucției Publice anulează concursul. În 1871, la un concurs pentru obținerea unei catedre la Curtea de Argeș, deși este clasificat al cincilea, este preferat un altul cu o notă mai mică. Și iață-l acum, în toamna anului 1872, în Buzău, găsindu-și gazdă la Costică Chirculescu de pe actuala stradă Tudor Vladimirescu 23, casă cu cerdac, care dăinuie și azi.

Tinărul profesor găsește aici cîțiva profesori, care, împreună cu un restrîns grup de intelectuali cu studii peste hotare, îl înțeleg, îl apreciază, îl stimulează și îl sprijină. Acest ajutor se concretizează și prin numirea sa, de la 1 septembrie 1873, ca profesor de desen și caligrafie și la gimnaziul Tudor Vladimirescu, iar din septembrie 1875 profesor și la școala de meserii.

Mult stimulent primește el de la frații Demetriad, Alexandru și Iancu, Alexandru, avocat cu studii la Paris și cu o anumită cultură artistică formată prin călătorii prin Italia, îi încurajează debutul ca pictor, angajîndu-l și ca profesor de desen pentru cele două fetițe ale sale. Se împrietenește și cu un alt om de cultură, Gheorghe Panco, care învățase într-un pension în Elveția și dreptul la Paris, care-l lua des la conacul său de pe Valea Slănicului, unde avea pro-

prietate un alt intelectual cu renume, Ștefan Periețeanu și el prieten.

Toate aceste prietenii, alături de cele ale colegilor profesori, Zamfir Grigorescu, profesor de elină la Seminar și Basil Iorgulescu, directorul gimnaziului local, sînt determinante în evoluția pictorului de mai tîrziu. De reținut că Andreescu, un profesor de desen în provincie, pleacă la Paris pentru perfecționare la renumitul Barbizon, datorită ajutorului primit de la buzoieni+1000 de lei din partea prefecturii, 600 din partea primăriei și cite 500 lei din partea lui I. Marghiloman și Gr. Monteoru.

Deși o parte din arhiva seminarului buzoian a fost distrusă în primul război mondial, în fondul rămas se mai păstrează cîteva condiți de prezență în care I. Andreescu semna prezența, avînd zilnic ore între 11—12 și 16—17. S-au mai salvat, spre documentarea noastră, și cîteva cataloage în care profesorul de desen consemna absența elevilor externi, care lipseau des, umplînd, astfel, cataloagele cu „măruntii, rotunzii și subțirii a”, în creion.

Dacă nu știm cum se comporta antecesorul său la această catedră, francezul D. Olivier, refugiat la noi de teama lui Napoleon al III-lea, în schimb cunoaștem, din cîteva cataloage salvate, că tinărul profesor Andreescu era cît se poate de exigent. Aceasta o dovedesc notările elevilor de la 0 la 10, mulți din ei avînd chiar media anuală 0.

Cum preda desenul la o școală teologică care pregătea viitorii preoți, el acorda desenului o funcție socială, socotind ca viitorii preoți pot desfășura în satele lor acțiuni pe care le-ar susține un inginer sau arhitect. În acest scop, la 7 septembrie 1873 se adresa directorului seminarului, cerîndu-i să intervină la Ministerul Instrucției Publice pentru a procura material didactic necesar orelor de desen. Aceasta, pentru că, motiva el, „Seminaristul care n-are să trăiască decît într-un cerc de oameni foarte restrîns și mai toți ignorați, acolo e destinat să fie nu numai părintele lor intelectual, dar și inginerul lor, arhitectul lor etc., în fine, are trebuința să cunoască toate specialitățile în miniatură; n-are atîta necesitate de a putea desena o figură, un ornament, ori peisagi după model, cît are de ex(emplu) d-a ști să ridice un plan de casă cîmpenească, de un coșar, în fine, de toate construcțiile necesare unui lucrător”. Și, în încheiere, profesorul care pleda pentru legarea învățămîntului de viață, deci un învățămînt practic, conchidea: „numai astfel de desemn știind (preotul), poate să devină indispensabil pentru cercul în care trăiește și aceasta nu se poate învăța decît din deseme de construcțiuni, deseme care ne lipsesc cu totul nouă, absolutamente”.

Desenul, în vremea lui, la seminar, era socotit materie facul-

tativă. De aceea catalogul la rubrica desen este plin de absențe. Andreescu, cunoscînd rolul desenului și al artei, în general, în viața bisericească, căuta să dezvolte, în rîndul seminaristilor, gustul frumosului, pentru că se știe, sublinia el, rolul important ce artele joacă față de biserică. În consecință, la 20 septembrie 1878 face o întîmpinare către directorul seminarului prin care îl roagă să intervină la Ministerul Instrucțiunii Publice ca desenul să se fie socotit disciplină obligatorie.

În timp ce elevii seminaristii erau ocupați cu executarea modelelor date, profesorul Andreescu făcea caricaturi pe copertile cataloagelor, iar în timpul liber, în căutare de subiecte și pentru schițarea lor în carnetul sau pentru realizarea lor pe pînze, el zăbovea mult timp în Crîngul Buzăului, pe care l-a veșnicit în cîteva opere, unele din ele fiind expuse în piața orașului sau în tirgul Drăgaica, ambele așternute pe pînză. Din această cauză el întîrzia de la ore sau lipsea des. În notările directorului, în condica de prezență, găsim „nemotivat”, „lipsă”, „absent”, dar și absențe motivate ca „chemări la jureți”, ceea ce denotă că el era integrat în viața publică buzoiană. În ultimii ani, începînd din iarna lui 1877, absențele se indesesc, „din cauză de boală”, cum stă scris în condica. În această situație el e nevoit să aducă, spre justificare, un certificat medical, eliberat de medicul primar al județului Buzău, la 14 martie 1878, prin care se adeverează că fusese „în căutarea noastră medicală în mai multe rînduri ale anului pentru care s-a reținut în casă în zilele aspre și umede ale iernii”. Se iviseră, primele semne ale bolii, care îl va răpune în 1880.

Dirința de a se perfecționa la Paris, probaoli sugerată de amicii care fuseseră acolo, i se realizează datorită acestora. În acest scop, el adresează rectorului seminarului, arhimandritul Nichifor, o cerere prin care îl roagă să intervină la Minister pentru a-i acorda concediu pe lunile ianuarie și februarie, „avînd a mă duce în străinătate să mă perfecționez în specialitatea mea. „Directorul înainteașă petiția sa, în original, la 1 decembrie 1878, arătînd că solicită concediu „voind a se duce la Paris pentru a se perfecționa în specialitatea sa”.

În 20 decembrie, același an, Ministerul trimite seminarului adresa prin care se aprobă concediu cerut. În consecință, ultima semnătură a lui în condica de prezență este la 20 decembrie, la începutul vacanței de Crăciun.

La 1 martie 1879, Andreescu înainteașă demisia din profesorat.

Instalat la Paris, la începutul anului 1879, întreține o bogată corespondență cu prietenii buzoieni. Întors definitiv în țară, către sfîrșitul iernii anului 1880 (între timp mai venise și iarăși plecase), locuște în București și, deși bolnav, constituă să lucreze la Autoportretul său care va rămîne neîncheiat, pentru că moare la 22 octombrie/3 noiembrie 1880. Este prohodit în biserică Sf. Gheorghe. Nou, de față fiind și foștii lui profesori, Theodor Aman și C. I. Stăncescu și a fost înmormîntat în cimitirul Belu.

La 23 martie 1890 osemintele îi sînt deshumate și depuse în osuarul mănăstirii Țigănești, unde pictorul avea o soră, monahia Găleani, o mătușă, maica Platonida și o vară primară, maica Trifilia. Dar nici aici rămășițele pămîntești nu se odihnesc decît pînă la 22 iulie 1964, cînd, din inițiativa Academiei R.S.R., ele sînt reînchinate în cimitirul Belu, la monumentul funerar anume construit ca să acopere mormintele lui Ștefan Luchian, Gh. Petrascu și Gh. Pallady.

La 28 octombrie 1948 Academia R.S.R. îl alege ca membru post-mortem al ei, în 1949 Institutului de arte plastice din Cluj i se dă numele de Ion Andreescu, iar în 1950 se sărbătorește centenarul nașterii sale. Și iață, acum, și o sută de ani de la moartea lui prematură.

Pr. Gabriel Cocora

Sfîntul Apostol Matia

(Continuare din pag. 1)

borului Apostolic și a prezentat ceea ce (în termeni juridici) se cheamă „expunerea de motive” a acestei propuneri. Atîta tot! Drep-tul de a face propuneri îl avea fiecare membru al adunării. Dacă Sf. Petru ar fi fost investit cu prerogative „primațiale”, ar fi numit el pe noul apostol, înlocuindu-l pe Domnul în calitatea Sa — *netransmisibilă* — de Cap al Bisericii (ca „vicar” al Său). Nimeni nu i-ar fi luat în nume de rău această procedură. Dar el n-a făcut așa. Aceasta dovedește că orice interpretare care cuprinde mai mult decît atît e propagandă confesională — și nu adevăr științific (și, deci, teologic) dovedit.

*

Sf. Matia îi urmasă Mîntuitorului dintru tot începutul activității Sale mesianice, îi cunoștea Evanghelia și își închinase viața mărturisirii ei. Unul din cei 70 (72) ucenici și apoi apostol deplin, de la Cincizecime și pînă la martiriul s-a distins prin satornicia sa în credință și prin calitățile personale pe care le avea și le fructifica fără preocupare

exclusiv în lucrarea de slujire fidelă a Celui ce coborîse Cerul pe Pămînt. Penuria de date biografice asupra vieții și activității sale nu-i împuținează vrednicile apostolești și nici nu i le diluează. De-altcum, nu e unicul frunțar creștin de primă linie cu evidente lacune în lăsamîntul literar aghio-grafic al epocii patristice.

În sfîrșit, o precizare totdeauna utilă: Sf. Apostol Matia nu e „urmașul” în apostolie al nefericitului bărbat din sătucul iudaic Kariot. Aleș direct de Domnul, Isarioteanul s-a prăbușit irevocabil din dregătoria la care-l ridicase Cel ce i-a servit apoi de Victimă fără seamă. Matia nu... urmează nimănui. El deține ca orice alt apostol *plenitudinea misiunii* la care a fost chemat. El n-a fost „chemat apostol” (vezi Rom. 1, 1) nici ca să-l înlocuiască pe Vînzător, nici ca să-i ușureze vina imensă.

Sf. Matia e membru al Sinodului (Soborului) Apostolic. Atîtl... Dar asta-i totul... Ce-i mai mult decît atîtl, poate fi semn de întrebare, de dezlegarea căruia teologii mai au de lucru — și cît încă!

Răspundere pastorală

(Continuare din pag. 1)

tre oameni. Dar a arătat că pentru a ajunge la acest loc există o singură cale, aceea de a fi slujitor al tuturor, de a-i ajuta pe toți care îi ai în grijă. Ori ca să poți face acest lucru trebuie să nu te așezi în fruntea lor, pentru că ești în primejdie de a nu-i vedea, de a nu-i înțelege. Este necesar să te socotești „la urmă”, să-i ai pe toți înaintea ochilor, să-i cunoști și să știi pasul fiecăruia. Păstorul sufletesc care vrea să conducă pe credincioși și să fie prețuit ca întiul trebuie să se socotească ultimul, să nu socotească această poziție ca pe o stare de inferioritate. El trebuie cu deosebire să-i asculte, să-i înțeleagă și să le slujească.

Preoția nu se poate face decât urmînd pilda Mîntuitorului. El a arătat-o lămurit ucenicilor la Cina cea de Taină și mai deplin prin jertfa Sa de pe cruce. Numai astfel dispar anumite obstacole între păstor și păstoriți. Îi avem la biserică pe aceia care reușim să-i convingem, să le arătăm că pe această cale dobîndesc un spor de mîngîiere, de bucurii, de liniște

și pace. În pastorație nu se poate răspunde răului cu rău. Nicăieri de altfel o asemenea atitudine nu este folositoare.

Trăim vremuri excepționale. În asemenea vremuri și păstorul sufletesc trebuie să fie un om de excepție, un om „ales”, un om dedicat misiunii lui, gata să răspundă în fața lui Dumnezeu, în fața conștiinței lui proprii și în fața oamenilor despre faptele lui. Un om care să contribuie la înnoirea vieții, un „om al păcii” în jurul căruia să iradiază duhul păcii.

Îsus a spus Apostolilor: „Voi sinteți sarea pămîntului.” Aș dori să reținem partea a doua a cuvîntelor Mîntuitorului: „Dacă sarea se va strica, cum se va săra? De nimic nu mai e bună decît să fie aruncată afară și călcată în picioare de oameni” (Matei 5, 13).

Sarea este un element natural care nu impune prin cantitate, ci prin calitate, prin rostul ei. Ea dă gust bucatelor, le păstrează să nu se altereze și întreține viața în oceane și mări. Dar cu o condiție. Dacă rămîne sare, dacă nu

se alterează, dacă nu-și pierde gustul chiar cînd se dizolvă.

Păstorul de suflete, este chemat să aibă însușirile sării. Rostul lui este să dea sens vieții credincioșilor, să o întrețină, să o apere de degradare. Altfel este aruncat la marginea vieții și călcat în picioare.

În minele saline se văd unele fenomene foarte interesante și grătore. Deși amestecată cu alte elemente din pămînt, sarea are proprietatea să elimine elementele eterogene și astfel blocurile dobîndesc strălucirea de cristal. Este un fenomen natural, care indică și fenomenul spiritual al vieții păstorului de suflete în misiunea lui.

Dar pentru această mare operă trebuie, multă muncă, multă iubire de Dumnezeu și de oameni, multă credință, multă răspundere, mult spirit de sacrificiu și multă răbdare.

La aceasta ne îndeamnă Apostolul Pavel prin cuvintele: „Toate să le răbdați ca să nu puneți vreo piedică Evangheliei lui Hristos” (I Cor. 9, 12).

Costumul preoțesc

Cînd s-a scris așa de mult în această foaie despre portul românesc din toate regiunile țării, m-am așteptat ca cineva să publice și un studiu despre costumul preoțesc, care interesează în mod deosebit pe slujitorii Bisericii. Un astfel de studiu ar fi fost cu atât mai bine venit, cu cît de la publicarea unui astfel de studiu a trecut aproape o jumătate de veac. Este adevărat că în acest timp a apărut monumentală Istorie a Bisericii Ortodoxe Române a p. prof. Dr. M. Păcurariu, în care se găsesc informații prețioase în această problemă. Astfel aflăm că multă vreme portul preoților nu era deosebit de al poporului; că în sec. al XVIII-lea s-a introdus la preoții de mir portul reverenții (rasa), iar din 1787 preoții din București au fost obligați să poarte potcap etc. ...

Fapt e că după ce s-a înfăptuit Statul Național Român, după primul război mondial, iar în 1925 s-a realizat și unificarea bisericească pe baza principiilor șaguniene, costumul preoțesc a rămas diferit. În Ardeal s-a menținut „pălăria șaguneană”, pe cînd în capitală adică în Mitropolia Ungro-Vlahiei, ca și în a Moldovei, s-a păstrat culionul de diferite culori etc.

Dar ori cît de interesantă este latura istorică a acestei probleme, totuși nu acest aspect m-a determinat să scriu aceste rînduri, ci ținuta vestimentară în care se prezintă o parte din preoțimea mai tinără în societate. În adevăr, comportarea unora pune întrebarea următoare: Mai este actual și obligator costumul preoțesc?

La această întrebare se poate răspunde foarte ușor cu art. 31 din „Regulamentul de procedură al instanțelor disciplinare și de judecată ale Bisericii Ortodoxe Române”, unde se spune în mod clar că: „Preoții și diaconii sînt dator să se îmbrace în tot timpul, atît în serviciu cît și în afara de serviciu, în costumul preoțesc prevăzut de Sfintele Canoane.” Pe lîngă această obligativitate generală, sînt prevăzute și excepții, cum e și firesc, căci excepțiile confirmă regula. În art. 32 se prevăd și sancțiuni pentru cei care nu poartă costumul preoțesc, sancțiuni care merg pînă la îndreptarea vinovatului sau pînă la depunerea lui.

Prin urmare purtarea costumului preoțesc chiar și în afara de serviciu, nu-i ceva facultativ, ci o obligație strict profesională.

Ca orice uniformă și costumul preoțesc este pentru un cleric cartea lui de vizită și de identitate prin care se recomandă în societate. E adevărat că uneori uniforma preoțescă e incomodă și

nepotrivită, cînd e bine să renunțăm la ea. Tocmai pentru astfel de împrejurări se face excepții și episcopul are dreptul de a da dispense. În general însă e bine cînd preotul poartă uniforma preoțescă, căci ea nu numai ne recomandă, ci ne și protejează de multe ori. Mai mult încă, costumul preoțesc ne ajută să sporim în cele duhovnicești. Din acest punct de vedere, D. Stănoiu are un roman foarte interesant, intitulat mi se pare: „Preot fără voce”, în care se arată cum un absolvent de seminar, deși n-a voit să se facă preot, totuși după ce conștient de împrejurări a ajuns paroh într-un sat oarecare, sub influența pietății poporului, a purtării rasei... a avut realizări așa de frumoase încît a întrecut pe mulți colegi care au avut „voceație”.

Unii confrați care voiau să bagatelizeze purtarea uniforme preoțești, spun că: „Vestimentum non facit monachum”, adică pe monah nu-l face îmbrăcămintea și deci nici pe preot etc. ..., că „inima” sau „predica”. Dar aceste sînt curate sofisme, căci se înțelege de la sine că numai „veșmîntul” singur, nu face pe cineva nici călugăr și nici preot. Dar nu este mai puțin adevărat că uniforma te ajută să fii ceea ce trebuie să fii. Costumul preoțesc împrumută purtătorului o anumită autoritate, un anume prestigiu. Îmi amintesc cu plăcere de figura impunătoare a arhim. Iuliu Scriban, de deosebită considerație de care s-au bucurat în societate și chiar și pe stradă doi din scriitorii noștri preoți: G. Calacțion și I. Agirbiceanu. Primul cu figura lui de Tolstoi între români, după ce s-a preoțit la vîrstă înaintată, n-a mai lepădat costumul preoțesc pînă la moarte, deși n-a fost la parohie. Cel de al doilea, a fost și paroh la parohie, a umblat dacă nu întotdeauna în costum preoțesc, apoi întotdeauna într-o ținută demnă de preot. Cine și-ar putea închidui de pildă pe preotul Radu Șapca altfel îmbrăcat decît în costum preoțesc?

În trecutul îndepărtat de mare strîmtoare morală și materială a preoțimii ardelen, exista totuși o deosebire între un țaran și un preot și anume sîljiitorul purta barbă și plete, pe cînd credinciosul simplu și le tăia.

În vremea noastră însă unii preoți nu se mai deosebesc prin nimic de mirean și nu-i bine. Dar ordinea, disciplina trebuie să stăpînească în sinul Bisericii, așa cum scrie Sf. Ap. Pavel creștinilor din Corint „Dumnezeul nostru nu este al neorînduiei” (I Cor. 14, 33).

Prof. A. Radu

Însușirile lui Dumnezeu (II)

INSUȘIRILE INTELECTUALE sau raionale ale lui Dumnezeu sînt cele care pun în evidență înțelepciunea Sa.

ATOTȘTIINȚA — Dumnezeu este atotștiutor. În calitatea Sa de cauză a tot ce există Dumnezeu cunoaște totul și toate — ce au existat, există, vor exista și ce vor putea să existe — în mod deplin și perfect. Cunoașterea lui Dumnezeu este o cunoaștere absolută de cuprins și de formă, desăvîrșită și nemijlocită.

Sf. Scriptură ne grăiește în acest sens că: „Dumnezeu cercetează toate inimile și cunoaște toată mișcarea gîndurilor” (I Paral. 28, 9). Cunoașterea lui Dumnezeu însuși este descoperită în Sf. Scriptură (I Cor. 2, 10—11). Se vorbeste și despre o cunoaștere specială a lui Dumnezeu referitoare la cei ce Îi iubesc și-L primesc în sufletul lor (I Cor. 8, 3; II Tim. 2, 19). Atotștiința lui Dumnezeu nu determină și nu nimicește voința liberă a omului (Rom. 8, 28—30).

ATOTÎNȚELEPCIUNEA — Dumnezeu este atotînțelept, prin aceea că El alege cele mai bune și mai potrivite mijloace care duc spre cele mai bune scopuri.

Sf. Scriptură ne învață că: „La Dumnezeu se află înțelepciunea și puterea, statul și pătrunderea sînt ale lui” (Iov 12, 13); iar Sf. Ap. Pavel exclamă: „O adîncul bogăției și al înțelepciunii și al științei lui Dumnezeu!” (Rom. 11, 33).

INSUȘIRILE MORALE sînt acele însușiri care arată desăvîrșirea dumnezeiască.

SFINȚENIA lui Dumnezeu este acordul sau identitatea desăvîrșită a volii lui Dumnezeu cu ființa Sa. Dumnezeu este sfînt ființial — ontologic, nu prin participare așa cum sînt ingerii sau oamenii.

Să lăsăm însă să grăiască Sf. Scriptură: „Sfînt, sfînt, sfînt este Domnul Savaot, plin este tot pămîntul de mărirea Lui” (Is. 6, 3); „Sfînt este Domnul Dumnezeu nostru!” (Ps. 98, 10). Dumnezeu ne cheamă la sfințenie, pe noi cei creați după chipul Său: „... sfințiți-vă și veți fi sfinți, căci Eu Domnul Dumnezeu vostru sfînt sînt” (Lev. 11, 44); „Fiți sfinți ca Eu Domnul Dumnezeu vostru sfînt sînt” (Lev. 19, 2); iar prin cuvintele Sf. Ap. Petru Dumnezeu ne cheamă: „După Sfîntul care ne-a chemat pe noi, fiți sfinți în toată petrecerea voastră” (I Petru 1, 15). Mîntuitorul S-a rugat Tatălui ceresc, înainte de mîntuitoarea Sa patimă, zicînd: „Pentru ei Eu Mă sfințesc pe Mine înșimși, ca și ei să fie sfințiți întru adevăr” (Ioan 17, 19).

Sf. Ap. Petru (I, 2, 9) numește pe creștinii „neam sfînt”, iar Sf. Ap. Pavel numește pe toții creștinii „sfinți” ca unii care au primit harul sfințeniei la Sf. Botez și sînt conștienți de prezența lui

Hristos în ei și lucrează întocmai.

DREPTATEA ABSOLUTĂ — Dumnezeu este drept, avînd voința Sa constantă de a da fiecăruia ce se cuvine. Domnul răsplătește fiecăruia după faptele sale, nici un rău nu rămîne nepedepsit și nici un bine nu rămîne nerăsplătit.

Sf. Scriptură confirmă dreptatea lui Dumnezeu: „Că drept este Domnul și dreptatea a iubit și fața lui spre cel drept privește” (Ps. 10, 7); „Dumnezeu este judecător drept, tare și îndelung-răbdător” (Ps. 7, 11). Iar Mîntuitorul nostru Iisus Hristos ne-a descoperit: „Căci Fiul Omului va să vină întru slava Tatălui Său, cu îngerii Săi; și atunci va răsplăti fiecăruia după faptele sale” (Matei 16, 27).

ATOTBUNĂTATEA — Dumnezeu este atotbun, potrivit cuvîntelor Sf. Scripturi: „Lăudați pe Domnul că este bun” (Ps. 117, 1); iar Mîntuitorul Iisus Hristos spune că: „Nimeni nu este bun decît numai unul Dumnezeu” (Matei 19, 17). Un scriitor bisericesc din primele veacuri creștine a numit pe Dumnezeu „bunătatea suprabună” (Pseudo-Dionisie Areopagitul).

IUBIREA DUMNEZEIASCĂ DESĂVÎRȘITĂ — Dumnezeu este iubire, căci El împărtășește creațiilor din bunătățile Sale dumnezeiești, făcînd creaturile părtașe la fericea Sa. Dumnezeu își manifestă iubirea Sa prin deschiderea Sa față de lume. Cel dintîi bun dăruit de Dumnezeu oamenilor, din iubire, a fost însăși aducerea la existență — creația și apoi cea de-a doua creație — mîntuirea prin Jertfa iubirii lui Dumnezeu (Ioan 3, 16).

Dumnezeu este iubire nesfîrșită în însăși ființa Sa: „Dumnezeu este iubire” (I Ioan 4, 8) și în același capitol Sf. Ap. Ioan grăiește: „Dumnezeu este iubire și cel ce rămîne în iubire rămîne în Dumnezeu și Dumnezeu rămîne întru el” (versetul 16).

Cînd iubirea lui Dumnezeu se manifestă față de cei păcătoși se arată ca milostenie: „Îndelung și milostiv este Domnul, îndelung-răbdător și mult milostiv” (Ps. 144, 8).

Acestea sînt cîteva însușiri din mulțimea de atribute ale lui Dumnezeu.

5. Dumnezeu, deci, în raport cu ființa Sa este existentă prin Sine, este spirit absolut, atotprezent, veșnic, neschimbabil, atotputernic; cu referire la persoana Sa evidențînd înțelepciunea Sa este atotștiutor și atotînțelept; iar arătînd desăvîrșirea Sa dumnezeiască este sfînt, drept, bun, iubitor etc.

6. Noi oamenii — prin rațiune luminată de credință — deși putem cunoaște însușirile lui Dumnezeu din lucrările Sale, nu-L putem cunoaște pe Dumnezeu după ființă și nici totalitatea însu-

șirilor lui Dumnezeu nu dau, nu sînt identice cu ființa Sa care rămîne necunoscută de noi. Dumnezeu este Persoană care — prin excelență — intrunește în Sine toate însușirile bune și nu are nici una din cele rele. Teologia, pe baza Revelației dumnezeiești, a atribuit lui Dumnezeu cele mai alese însușiri pe care le are omul, ca persoană, și i-a tăgăduit tot ce este în contradicție cu ideea de Ființă absolută. Însușirile noastre omenești, duse la gradul maxim al posibilităților noastre, nu sînt decît raze obscure, palide reflexe din însușirile lui Dumnezeu.

7. Noi credincioșii creștini putem cunoaște însușirile lui Dumnezeu numai în măsura în care ne împărtășim de ele, căci însușirile lui Dumnezeu sînt comunicabile, Dumnezeu ne împărtășește din atributele Sale. Dumnezeu cel care este atotștiutor, atotînțelept, neschimbabil, sfînt, drept, bun, iubitor ne cere și așteaptă ca și noi — cei creați după chipul Său și cu destinația de a ajunge la asemănarea cu El — să fim înțelepți, cunoscători, virtuoși, curați, drepți, buni și cu multă iubire pentru Dumnezeu, semeni și pentru noi înșine.

Pentru toate acestea avem ca Model real și autentic pe Fiul lui Dumnezeu Cel care a binevoit a se face om asemenea nouă afară de păcat: „Care pentru noi s-a făcut înțelepciune de la Dumnezeu și dreptate și sînțire și răscumpărare” (I Cor. 1, 30).

Pr. Nicolae Dura

Bunul Irineu

(Continuare din pag. a 2-q)

ților Făgăraș, unde a găsit un loc prielnic aspirațiilor sale duhovnicești și unde a fost tuns în monahism de un mare iubitor al monahismului românesc, mitropolitul Nicolae Bălan, care l-a trimis apoi și la cursurile de doctorat în Teologie de pe lîngă Institutul Teologic Universitar din București. Și aici ierodiaconul Irineu Crăciunăș a fost nu numai unul dintre cei mai buni ucenici ai P.C. prof. Dr. O. Bucevschi, ci, în același timp, și unul dintre cei mai distinși monahi care în acei ani (1953—1956) își făceau studiile teologice la Institutul menționat.

Și-a îmbogățit în continuare „bunul Irineu” darurile sale sufletești revărsîndu-le în același timp cu dăruire în multe parohii din Arhiepiscopia Sibiului, unde a fost trimis ca preot misionar și unde a lăsat neuitate și ziditoare amintiri, dar mai ales ca asistent-duhovnic la Institutul Teologic Universitar din Sibiu, unde avea organizat și un program special cu studenții teologi

care doreau să se roage și să mediteze mai mult asupra înalțelor lor chemări și îndatoriri.

În această perioadă cît și mai tîrziu, „bunul Irineu” avea deschisă nu numai inima sa încăpătoare, ci și mina sa, ajutînd pe mulți studenți teologi sau credincioși mai scăpătați, așa, creștinește, să nu știe stînga ce face dreapta.

S-a îmbogățit lăuntric și și-a revărsat din plin darurile sale în deosebi la Centrul mitropolitan din Iasi, unde „bunul Irineu” a activat din 1958 ca vicar administrativ și apoi ca episcop-vicar și unde prin hărnicia și modestia sa nu se distingea de ceilalți osîrduitori decît prin engolpionul ahieresc pe care îl purta.

ȘTIRI — INFORMAȚII — ȘTIRI — INFORMAȚII — ȘTIRI — INFORMAȚII — ȘTIRI — INFORMAȚII — ȘTIRI — INFORMAȚII

În slujba vieții

Apărarea vieții este un imperativ vechi cît omul și vast cît lumea. Astăzi, în vremea cînd acest dar dumnezeiesc este mai amenințat ca oricînd, eforturile pentru apărarea lui se cer înmulțite.

Aceste gânduri mi le-a stîrnit desfășurarea „Săptămîinii ecumeniste” care a avut loc la Brașov între 24-29 ianuarie din acest an, organizată de Biserica Evanghelică-Lutherană din România, cu tema „Iisus Hristos, viața”. Este o tradiție veche a Bisericii Evanghelice de la noi, ca în a doua jumătate a lunii ianuarie să se organizeze astfel de zile ecumeniste pe plan parohial. Aceasta, pentru primenirea metodelor de educație religioasă și aprofundarea învățaturii evanghelice ca și prezentarea lui Iisus Hristos în contemporaneitate. Pe această linie, Biserica Evanghelică a ținut rugăciuni și cuvîntări, care au avut loc în Vorstadt Kirche și la care au fost invitați și reprezentanți ai Bisericii Ortodoxe, împe-

ună cu credincioșii, care cunosc limba germană. Din partea Protopopiatului ortodox Brașov, a participat cel ce semnează aceste rînduri.

La deschidere a vorbit Domnul Stadtpfarrer Mathias Pelger prim-preotul bisericii „Negre” din Brașov. După ce a adresat un cuvînt de salut oaspeților, a scos în evidență necesitatea rugăciunilor în comun pentru apărarea vieții, amintind de Conferința mondială a religiilor de la Moscova din mai 1982. A tălmăcit magistral locul ioaneic „... iar Harul și Adevărul au venit prin Iisus Hristos”, ca și salutul Apostolului Pavel adresat credincioșilor din Colose „Har vouă și Pace de la Dumnezeu, Tatăl nostru, și de la Domnul nostru Iisus Hristos” (Ioan 1, 15-18; Col. 1, 15-17). Vorbitorul a adăugat noțiunea de „Dreptate” și „Adevăr” privită etic-religios. Într-adevăr, Iisus Hristos la întrebarea lui Pilat „ce este Adevărul?”, nu i-a răspuns nimic pentru că Pilat avea atunci

în față pe însuși Adevărul, pe Iisus Hristos care a zis „Eu sînt calea, Adevărul și viața (Ioan 14, 6). Erminia aceasta iese la expresie atunci cînd Biserica Ortodoxă cîntă: „Trecut-a umbra Legii cînd Harul a venit... în locul stîlpului celui de foc a răsărit soarele Dreptății, în locul lui Moisi, Hristos...”.

În cursul săptămîinii ecumeniste au mai vorbit Domnii Pastori: Dietmar Plajer din Hălchiu, Peter Obermayer din Brașov, Heinz Bonfert din Brașov, Norbert Kirr din Feldioara și a încheiat seria Domnul Pastor Burghard Morscher din Brașov.

La încheierea seriilor de conferințe mi-am exprimat bucuria de a constata că avem același drum spre mai bine; și a constata rîvna credincioșilor întru a se dăruii lui Hristos și semenilor cunoscînd că drumul spre Hristos trece printre oameni. Trăim într-o lume de crize și neîncetate frămîntări; cu sabia legendarului Damocles atîrnată deasupra globului pămîntesc. Se duc lupte surde și deschise pentru satisfacerea lăcomiilor care afectează profund relațiile dintre

oameni și acest lucru constituie mereu un atentat în devenire la viața omului și a lumii întregi, un holocaust atomic ireparabil.

Această săptămîină de rugăciune pentru unitatea creștinilor s-a desfășurat și la Sibiu, în biserica evanghelică Sf. Ioan.

Din partea Centrului nostru arhiepiscopesc a participat P.C. consilier Gheorghe Papuc, care a dezvoltat cuvintele Mintuitorului: „Voi toți sînteți frați.”

Se știe, că, potrivit învățurii creștine, omul a primit viața în dar de la Dumnezeu și are obligația să apere acest dar. Din felul cum s-au succedat fazele creațiunii se vede cîtă atenție a dat Creatorul vieții omului și în general, întregului cosmos. Geneza ne spune că Dumnezeu cînd a zidit pe om „a suflat în fața lui suflare de viață” (Fac. 2, 7). Porunca vieții a repetat-o Ziditorul pentru toată omenirea post-paradisiacă: „Iată eu ți-am pus astăzi înainte viața și moartea, binele și răul, alege viața ca să trăiești tu și urmașii tăi” (Deut. 30, 15-16; Ierem. 21, 8). Dacă viața își are izvorul în Dumnezeu, prin lucrarea

Sa treimică, nu are dreptul nimenea s-o ia și nu poate fi nimenea împotriva vieții. Cine este împotriva vieții este împotriva lui Dumnezeu. De aceea ațîțătorii la vrajbă săvîrșesc un păcat împotriva Duhului „de viața făcătorul”. Și acest păcat nu se iartă (Marcu 3, 20).

Pe toate meridianele lumii se vorbește azi despre pace și slujirea vieții. Pe această linie se înscriu toate strădaniile Bisericilor care iau atitudine hotărîită în slujirea păcii și a vieții și subscriu unor hotărîiri de valoare chemînd toate popoarele lumii la dezarmare, pace, bunăînțelegere și înțelepciune.

Dumnezeu care a creat „din tr-un singe tot neamul omenesc” (Fapte 17, 26), El ca Tată, va dăruii înțelepciune și iubire copiilor Săi și nu va lăsa să treacă multă vreme pînă ce nu se va plîni visul paradisiac văzut de Prooroci „cînd va fi pace pînă la marginile pămîntului” iar „dreptatea va fi ca o cingătoare” împrejurul Terrei.

Prot. Nicodim Belea

SEMNALĂM... SEMNALĂM... SEMNALĂM... SEMNALĂM... SEMNALĂM... SEMNALĂM...

„Biserica Românească” este revista comunității ortodoxe române din Italia. În nr. 2/1982 articole substanțiale de Pr. Prof. Ioan G. Coman (Caracteristicile spirituale ale Bisericii Ortodoxe Române), Pr. Prof. D. Stăniloae, (Uniasticul din Transilvania, un fenomen care s-a risipit definitiv), Prof. Mircea Homorodean (Nicolae Titulescu) ș.a. În nr. 3 Prof. Pr. Ion Bria (Ortodoxia românească în comunitatea ecumenică), Arhim. Valeriu Anania („Carte pre limba românească”), Pr. Traian Valdman (Palia de la Orăștie), Pr. Gheorghe Vasilescu (Psalmii în evlavie și cultul ortodox) ș.a.

A apărut „Indrumătorul Bisericesc” pe 1982 al Episcopiei Buzăului, cîtorit de fostul episcop al acelei eparhii, acum Mitropolit al Ardealului, Dr. Antonie Plămădeală: Poartă așadar nr. 1. Rubrica cea mai bogată e consacrată „Învățăturii de credință ortodoxă”. Nu lipsesc „Filele de istorie”, nici „Treptele în cultură”. Un bogat „Să ne amintim de...”, alcătuit de Pr. Gabriel Cocora, e o adevărată istorie în date, legate de fiecare lună a anului, a vieții bisericesti și culturale a Buzăului. Coordonarea,

tehnoredactarea, machetarea — toate excelente — aparțin Diac. P. I. David.

*

Doi titluri interesante în „Revista de Istorie”, tomul 35, nr. 11, București, 1982: *Inceputurile și scopul Inchiziției*, de Radu Ștefan Ciobanu (p. 1224-1240) și *O precizare privind însemnările de taină ale lui Constantin Brâncoveanu*, de Alexandru V. Diță (p. 1252-1254).

ANTONIE DE LA PRISLOP

SIBIU

● Este în tradiția poporului nostru ca la zilele onomastice ale fiilor săi să se facă cite un mic popas sărbătoresc. Un asemenea popas s-a făcut și la Centrul arhiepiscopesc și mitropolitan din Sibiu, luni, 17 ianuarie 1983, zi în care Biserica noastră cinstește pe Sf. Antonie cel Mare, al cărui nume îl poartă și I.P.S. Mitropolit Antonie al Ardealului. Cu acest prilej la ora 14, în capela mitropolitană din Sibiu s-a săvîrșit un Te-Deum.

În continuare la reședința mitropolitană a avut loc o recepție în cadrul căreia au luat cuvîntul: P.S. Episcop-vicar Lucian Făgărășanu și P.C. Rector C. Voicu.

A vorbit apoi I.P.S. Mitropolit Antonie care a mulțumit pentru urările ce i s-au făcut, a depănat cîteva amintiri legate de tînderea în monahism și deci de primirea numelui pe care îl poartă acum, zăbovind totodată asupra vieții și lucrării Sf. Antonie cel Mare, „acest erou al creștinătății”, întemeietorul monahismului creștin.

● Din încredințarea I.P.S. Mitropolit Antonie al Ardealului, miercuri, 2 februarie 1983, întîmpinarea Domnului, P.S. Episcop-vicar Lucian Făgărășanu, a săvîrșit Sf. Liturghie arhierescă la Mănăstirea Brîncoveanu de la Simbăta de Sus, înconjurat fiind de un sobor de preoți și diaconi, în frunte cu P.Cuv. arhim. V. Tohăneanu, starețul sf. mănăstiri.

La priceastră a predicat P.Cuv. arhim. Paisie Tinca. Cuvînt de învățătură a rostit la sfîrșitul Sf. Liturghii și P.S. Episcop-vicar Lucian, care, de la Sibiu a fost însoțit de P.C. cons. Gh. Papuc.

● Duminică, 9 ianuarie 1983, Prea Sfinția Sa Iustinian Maramureșanul, Episcop-vicar, a săvîrșit Sf. Liturghie arhierescă în parohia Brăișoru, prot. Huedin, jud. Cluj, păstorită cu vrednicie de tînrul preot Ioan Bodea.

La sfîrșitul Sf. Liturghii P.S. Sa a rostit un bogat cuvînt de învățătură, după care a săvîrșit sfințirea noii case parohiale, care s-a construit prin strădaniile vrednicilor credincioși din Brăișoru.

În drum spre Cluj, P.S. Sa a vizitat parohia Sîncraiu, unde a săvîrșit slujba vecerniei și a rostit cuvînt de învățătură.

● Duminică, 16 ianuarie 1983, Prea Sfinția Sa Iustinian Maramureșanul, Episcop-vicar, a săvîrșit Sf. Liturghie arhierescă în parohia Teaca, prot. Bistrița, jud. Bistrița-Năsăud, păstorită cu vrednicie de tînrul preot Ioan Pin-

tecan. A participat la sf. slujbă preotul romano-catolic și pastorul reformat din localitate.

La sfîrșitul Sf. Liturghii P.S. Sa a rostit un cuvînt de învățătură.

La întoarcere a săvîrșit slujba vecerniei și a rostit un cuvînt de învățătură în parohia Galații Bistriței, păstorită de preotul Simion Bretefeleanu.

● Duminică, 23 ianuarie 1983, Prea Sfinția Sa Iustinian Maramureșanul, Episcop-vicar, a săvîrșit Sf. Liturghie arhierescă în biserica din parohia Batin, prot. Dej, jud. Cluj, păstorită cu vrednicie de tînrul preot Ioan Creminia.

La sfîrșitul Sf. Liturghii P.S. Sa a rostit un temeinic cuvînt de învățătură.

ALBA IULIA

● 25 decembrie — Praznicul Nașterii Domnului, P.S. Episcop Emilian a săvîrșit Sf. Liturghie arhierescă în Catedrala Episcopală, iar la momentele potrivite a hirotonit întru preot pe diac. Ovidiu Mihai Scrob pentru parohia Izvorul Ampoiului, prot. Alba Iulia și întru diacon pe candidatul la preoție Petru Tîrău.

În aceeași zi la slujba vecerniei soborul slujitor și credincioșii Catedralei au colindat colinde tradiționale, avînd în mijlocul lor pe P.S. Episcop Emilian.

● 26 decembrie, a doua zi a Crăciunului P.S. Sa însoțit de slujitorii Catedralei Episcopale a săvîrșit Sf. Liturghie arhierescă în Catedrala din Blaj. În timpul Sf. Liturghii P.S. Sa a hirotonit întru diacon pe candidatul la preoție Mircea Maier, iar întru preot pe C. diac. Petru Tîrău, pentru parohia Milășel, prot. Tg. Mureș. P.S. Sa a fost colindat de un grup de credincioși din parohia Șaș, prot. Sighișoara.

În aceeași zi la vecernie P.S. Sa a primit aceeași colindători în Catedrala Episcopală din Alba Iulia, care au prezentat un buchet de colinzi specifice zonei Sighișoarei.

● 27 decembrie, P.S. Sa a săvîrșit Sf. Liturghie arhierescă în Catedrala Episcopală hirotonind întru diacon pe candidatul la preoție Nicolae Suciu și întru preot pe diaconul Mircea Maier pentru parohia Lăzești, prot. Cîmpeni. După Sf. Liturghie P.S. Episcop Emilian continuînd frumoasa tradiție a ecumenismului local, a făcut o vizită Excelenței Sale Jakab Antal. În seara aceleiași zile, Excelența Sa însoțit de colaboratorii a fost oaspetele P.S. Episcop Emilian.

ORADEA

9 ianuarie 1983, pentru parohia Dijir, protopopiatul Marghita.

● Duminică, 16 ianuarie 1983, P.S. Episcop Vasile a făcut o vizită pastorală în parohia Lugașul de Jos, Prot. Oradea, săvîrșind Sf. Liturghie în biserica parohială, monument istoric (de piatră), datînd de la anul 1698 păstorită de preotul Aurel T. Lazăr. În cuvîntul de învățătură, Chiriarhul a lăudat vrednicia credincioșilor pentru ridicarea unei case parohiale noi și pentru hotărîrea de a-și înnoi biserica, sub îndrumarea păstorului lor sufletesc.

● La data de 18 ianuarie 1983, s-a ținut la Centrul Eparhial, sub președinția chiriarhului, o ședință de lucru cu protopopii din eparhie și cu cadrele de conducere de la Centrul Eparhial. S-a analizat activitatea din anul precedent și s-a prospectat cea din anul în curs, Chiriarhul, potrivit recomandărilor Sf. Sinod, a dat îndrumări ca preoțimea să dezvolte o activitate duhovnicească, social-patriotică și ecumenică tot mai intensă și cu simț de răspundere, pentru întărirea unității bisericesti și sufletesti a poporului nostru, într-o patrie liberă și independentă, în continuu progres material și spiritual.

● Duminică 23 ianuarie 1983, ierarhul a săvîrșit Sf. Liturghie în biserica parohială din orașul Marghita de sub păstorirea P.C. prot. Aurel Pop și P.C. preot Vasile Chiroșca, secretar protopesc. Cu acest prilej, a fost binecuvîntat noul iconostas, faptă pentru care chiriarhul a adus cuvînte de laudă credincioșilor și păstorilor lor sufletesti. Aceștia din urmă, au fost distinși cu rangul de *iconom-stavrofor*.

● Între 24 și 29 ianuarie 1983, s-au ținut la Centrul eparhial cursuri de îndrumare pastorală și misionară cu o nouă serie de preoți din cele trei protopopiate de pe raza județului Bihor, care au menirea de a împrospăta cunoștințele teologice ale preoților și de a-și împărții reciproc date din experiența pastorală, în vederea întăririi credinței strămoșești din sufletele credincioșilor și a atașamentului lor tot mai puternic la Biserica străbună.

Indreptare

În *Telegraful Român*, nr. 5-6 din 1 februarie 1983, p. 3, la rubrica „Semnalăm...”, rîndul 9 de sus în jos, se va citi: „îndoi, din afara cuantumului de informație și liberă de acesta, ceea ce...”

ARTICOLELE ȘI CORESPONDENȚA se adresează REDACȚIEI *Telegrafului Român*, Sibiu, str. 1 Mai nr. 35. — Articolele nepublicate nu se înapoiază.

COMITETUL DE REDACȚIE: Dr. Antonie Plămădeală, Mitropolitul Ardealului — președinte; Lucian Făgărășanu, Episcop-vicar — vicepreședinte; Pr. prof. Dr. Dumitru Abrudan — redactor responsabil; Asist. Dr. Aurel Jivi — redactor adjunct; Arhid. Gheorghe Papuc, Pr. prof. Dr. Mircea Păcurariu — membri; tehnoredactor: Diac. Ezechiel Oancea.

Cititorii din străinătate se pot abona, adresîndu-se la ILEXIM Departamentul Export — Import Presă P.O. Box 136-137 — telex: 11226, București, str. 13 Decembrie nr. 3.